

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

„NAŠE MEJE SO PRIPRAVLJENE“

Inspekcijsko potovanje francoskega ministrskega predsednika ob nemški meji — Odgovor na hitlerjevski izziv

Pariz, 29. avgusta. AA. Havaš poroča: Predsednik francoske vlade Daladier nadaljuje s pregledom obrambnih del na vzhodni meji. Včeraj je zapustil Metz in odpotoval v Thionville. Sinoči je prispel v Sarreguemines. Daladier potuje brez vsakega spremstva. Novinarjem je izjavil, da je prisrčni sprejem s strani prebivalstva globoko ganil.

»Smo Francozi, je nadaljeval Daladier, »in to hočemo tudi ostati. Francija

ne izziva nikogar, toda odločena je tudi, da ostane svobodna, pa naj pride karkoli. Imel sem priliko oceniti, kolikšna so dela, ki so bila opravljena, da bodo naše meje pripravljene na vsak udar. Iz vsega srca se zahvaljujem v imenu Francije vsem tistim, ki so sodelovali pri teh gradnjah. V posebno prijetno dolžnost mi bo, ko bom to lahko poročal predsedniku republike in parlamentarcem.«

Zvečer mu je prebivalstvo priredilo manifestacijo. Daladier se je moral pokazati na balkonu in je pri tej priliki vnovič izjavil, da je Francija odločno miroljubna, da pa skrbi tudi za svojo varnost in da mu je njegovo inspekcijsko potovanje vilo popolno zaupanje. Daladier je danes kosil v Wissembourgu, odhod se popelje v Strasbourg. V Pariz se vrne z letalom.

Italijanski manevri ob naši meji

Trije armadni zbori so se vežbali v obrambi meje — Obsežna utrjevalna dela vzdolž vse meje

Gorica, 29. avgusta. V času od 3. do 27. avgusta so se vršili veliki vojaški manevri na ozemlju med Sv. Lucijo, Cerknem, Idrijo in Vipavo. Pri teh manevrih so sodelovali armadni zbori z Trsta, Vidma in Verone. Vršili so se pod poveljstvom poveljnika armadnega zbora v Veroni. Vsega je pri vajah nastopilo okrog 40 polkov vojaštva. Samo v občini Crni vrh je bilo razmeščenih pet polkov, in sicer 22. artillerijski, 11. tehnični ter 51., 58. in 75. pehotni. V Crnem vrhu je imela svoj glavni stan tudi deseta brigada. Vsa artillerija je motorizirana. S težkimi tovornimi avtomobili so prevažali večino poljske in gorske topove in jih razmeščali okrog Novega sveta, Godoviča in Zaloga, pa tudi na višjih točkah, zlasti na Javorniku. Pri manevrih so uporabljali tudi rakete, zaromete ter izvajali umetno meglo. Blizu Vojškega in v Hrušici sta bili postavljeni dve veliki radio-oddajni postaji s preko 20 m visokima antenama. Poleg tega je bilo razmeščenih na raznih krajih 40 sprejemnih aparatov. Vojakov je bilo toliko, da so morali zaseči ljudem celo travnike, da so si lahko postavili šotore. Ko so travnike vse razkopane in pomandrane zapustili, so plačevali kmetom za vsak travnik po 20 do 30 lir odškodnine, čeprav so morali ljudje po dva dni izravnavati razkopano zemljo. Med manevri je moralo prebivalstvo »vojnege ozemlja« šestkrat naglo zapustiti svoje domove. V gotovih presledkih so se oglašali po vaseh vojaški glasniki, ki so opozarjali na prihod sovražnika, nakar so morali ljudje pustiti vse delo in z živino vred pobegniti. Naravno je, da so bili ljudje zaradi tega zelo ogroženi, ker so bili moteni in najnujnejšem poljskem delu. Kdor je kritiziral, je bil takoj aretiran. V Lomeh, Podkrajju, na Čolu, v Zalogu in drugod so jih mnogo zaprli. Zanimivo je, da imajo Italijani zelo slabe zemljevidne in obmejne ozemlje. Ne ki general je zašel in je povpraševal pri

kmetih po večjem kraju, ki je bil oddaljen komaj pol ure hoda, a ga na zemljevidu ni mogel najti. Zgradili so tudi posebno električno centralo, za katero so črpali vodo z Vodice.

Pri vojnih vajah so uporabljali tudi celo vrsto kavern, ki so bile v poslednjih letih zgrajene po vsej Hrušici, Trnovskem gozdu in okrog Idrije. Tudi sedaj so gradnje še v polnem teku. Tako grade na pobočjih vzhodno od Črnega vrha tri nove, zelo dolge podzemeljske votline. V Zalogu so pričeli kopati na šestih krajih. Tam bližje stoji tudi Figovčeva gostilna, ki je blokirana in ne sme nihče v njo. Dva metra za hišo namreč kopljejo en vhod v novo kaverno. Tu nameravajo zgraditi podzemeljsko železniško postajo za vojaško železnico, ki bo speljala iz Gorice na Čepovan in dalje skozi Vojsko - Čekovnik na Zalogo. Tudi v Zalogu nameravajo še te dni postaviti parne električno centralo. Zgradili so deset velikih barak in že sedaj je v Zalogu pri teh delih zaposlenih nad 200 delavcev. Pripeljali so tudi ogromne gradbene stroje. Iz Vipave prihajajo dan za dnem avtomobili s cementom in železnimi traverzami, ki jih bodo pri tem rabili za utrditve podzemskih kavern na špiku, Javorniku in okoliskih hribih. Kavern je sedaj okrog 18.

Razen kavern so zgradili letos v Hrušici tudi 15 km novih cest. Cesto podkraj-Vodice Cenc nad Colom baš dokončujejo. Pri delu je zaposlenih 200 ljudi. Cesta je široka le tri metre in vodi preko pobočja Javornika, od tam pa vodi odcepek ceste na vrh hriba, ki dominira nad vso logaško planoto. Razen tega pa gredo odcepki ceste do posameznih kavern. Drugo cesto grade iz Podkrajja v Predjano na Pivki, tretjo pa iz Podkrajja direktno proti Vipavi. V celoti je v gozdovih, hribih in vaseh na ozemlju črnoške občine zaposlenih 2000 italijanskih delavcev.

Roosevelt taji

Sestanek z guvernerjem angleške banke je bil samo prijateljski — Nasprotne vesti angleškega tiska

Pariz, 29. avgusta. AA. Iz Washingtona poročajo, da je predsednik USA Roosevelt po sestanku z guvernerjem angleške Narodne banke Montagu Normanom in z guvernerjem Federalne rezervne banke Harrisonom preko svojega osebnega tajnika izjavil, da na tem sestanku ni padla niti beseda o valutnem vprašanju in da ga je Norman obiskal izključno iz vljudnosti.

New York, 29. avgusta. AA. Guverner angleške narodne banke Montagu Norman in guverner Federalne rezervne banke Harrison sta prisostvovala banketu, ki so se ga udeležili mnogi odlični gospodarstveniki in tudi ameriški finančni minister Woodin. Po banketu sta Norman in Harrison odšla v Hyde-park, kjer jima je predsednik USA Roosevelt priredil čajanko. Ta sestanek je trajal eno uro. Po sestanku je Roosevelt izjavil, da je šlo za vljudnostni obisk in da se niso dotaknili finančnih ali gospodarskih vprašanj.

London, 29. avgusta. V nasprotju z ameriškimimi vestmi, da je šlo samo za vljudnostni poset, zatrjujejo tukajšnji listi, da je imel guverner angleške Narodne banke Montagu Norman z ameriškim državnim predsednikom Rooseveltom zelo važne razgovore, ki so se nanašali predvsem na vprašanje stabilizacije dolarja. Listi pa priznavajo, da so ostala vsa prizadevanja, pridobiti Roosevelta za stabilizacijo dolarja, brezuspešna. Roosevelt je izjavil, da za enkrat na to ni misliti, pač pa bi bilo po njegovem mnenju

prav, če bi se sploh vse države odrekle zlatemu standardu.

Za znižanje obrestne mere

Buenos Aires, 29. avgusta. AA. Zveza argentinskih trgovcev in industrijcev je poslala argentinskemu parlamentu spomnilo, v kateri zahteva, naj vlada konverтира argentinski zunanji in notranji dolg in zniža obrestno mero na 4 odst.

400.000 zločincev v Ameriki

Washington, 29. avgusta. AA. Državni tajnik za vojsko Dern je v nekem govoru energično nastopil proti govoricam, ki so naperjene proti vojski, češ da je »krivava« itd. Izjavil je, da je nadloga »gangsterjev« mnogo večja, kakor pa je bilo kolonialno breme na ramenih ameriških prednikov. Zato se moramo odločno postaviti v bran proti tej sramoti in očistiti državo od te nadloge. V Zedinjenih državah severne Amerike je nad 400.000 ljudi, ki jim je zločin glavni dohodek.

Združitev irske opozicije

Dublin, 29. avgusta. AA. Zadržje dni so se tu pričela pogajanja med zastopniki opozicijskih strank. Gre za združitev stranke Cooghrava in stranke, ki jo je lani ustanovil Mac Dermott. V novo stranko bi vstopila tudi »Narodna garda« generala O'Duffyja. Cilj nove stranke bi bila borba proti politiki, ki jo izvaja stranka »Fianna Fail«.

Postani in ostani

član Vodnikov družbe!

LJUBLJANSKI VELESEJEM

LJUBLJANA
V JESEN!

2. do 11.
septembra
1933

Kulturna in gospodarska razstava.

Razstavišče obsega 40.000 m².

Jugoslov. veterinarska razstava. — Razstave Slovenske cerkve. Mejsko-ekonomsko in Umetnostne slov. Madon. — Razstave vina. — Razstava meje. — Razstava sadja in zelenjave. — Razstava daril. — Razstava goveda montažne pisane 2. in 3. septembra in koz ter ovac od 5. do 11. septembra. — Gospodarska razstava. — Etnološka razstava. — Timokski pokraj. — Industrija. — Obrt (spec. poljstvo). — Konkurenca jugoslov. kmetov karjev 8. septembra. — Zahvalnice. — Variété

Položna vozna na železnica.

Popust na parobrodih.

Legitimacije se daje pri biletnarjih Puteika vseh večjih železnih zavodih, župih in občinah uradih.

877

Tudi v Avstriji odvzemajo državljanstvo

Dunaj, 29. avgusta. AA. Nižjeavstrijska vlada je odvzela avstrijsko državljanstvo voditelju nacionalnih socialistov Prokeschu in vodji hitlerjevske propagande v Avstriji Tremelu. Oba sta pobegnila na Bavarsko.

Položaj na Kubi

Havana, 29. avgusta. AA. Delavski pokret v notranosti Kube najbrž ni posledica komunistične agitacije, temveč zelo nizkih mezd. Tako znaša medza v sladkorni industriji 15 centov na dan. Po drugi strani pa se vendarle opaža tudi radikalna propaganda, in sicer zato, ker je nova vlada nastopila po dobri zaslugi splošne stavke in zato zaenkrat še ne uporablja sile proti ekstremnim elementom. Sedanjí neredi so zato deloma tudi posledica naglega preobrata vladnega sistema. Strmoglavljeni je krvavo zatiral vsako svobodo, novi režim pa za enkrat izvalja neomejeno svobodo.

Trgovinski odnošaji med Anglijo in Rusijo

London, 29. avgusta. AA. Sovjetsko poslanstvo v Londonu je obvestilo angleški zunanji urad, da je sovjetska vlada hotela s tem pospešiti trgovinske stike med Rusijo in Veliko Britanijo še med pogajanja za novo trgovinsko pogodbo med obema državama, pooblastila svojega trgovinskega zastopnika v Angliji Aleksandra Oerskega, da lahko v njenem imenu podpisuje garantna pisma in sklepa vse trgovinske posle. Sovjetska vlada prevzame odgovornost za vse posle, ki bi jih navedeni njen zastopnik v Angliji sklenil.

Nemški socializem

Berlin, 29. avgusta. AA. Propagandni minister Göttele je govoril v Königsbergu o prihodnji zimi in izjavil, da bo Hitler premagal tudi to nevarnost. Za 4 milijone brezposelnih bodo organizirane podpore, tako da nihče ne bo stradal ali pobil. Revolucija ni samo nacionalna, temveč tudi socialna. Socializem je socializem junštva, socializem vojakov.

Potres v daljavi

Pasadena, 29. avgusta. AA. V tukajšnjem Carnegiejevem zavodu so aparati zabeležili močne potresne sunke. Potres je moral biti v razdalji kakih 8.200 milj od Kalifornije bodisi v Nizozemski Indiji ali pa v Južnem Atlantiku.

Justifikacija v Magdeburgu

Berlin, 29. avgusta. 6. V Magdeburgu sta bili izvršeni dve novi justifikaciji. Davi sta bila obsojena mladeniča Herbert in Erbing, ki sta bila obsojena na smrt zaradi umora 60-letnega trgovca s kolonialnim blagom.

Zopetna uvedba vojaške obveznosti v Avstriji

Avstrijska vojska bo povečana za novih 10.000 mož, ki se bodo rekrutirali vsakega pol leta

Dunaj, 29. avgusta. Minister za narodno obrambo Vaugoin je imel sinoči na nekem zborovanju avstrijskega teledruštva govor, v katerem se je dotaknil reorganizacije avstrijske vojske. Naglasil je, da so velesile že pristale na zahtevo avstrijske vlade, po kateri se bo kader avstrijske vojske povečal za 10.000 mož. To bo prvi korak k zopetni uvedbi vojaške obveznosti. Teh 10.000 mož se bo rekrutiralo vsakega pol leta, ker bo vežbanje teh rekrutov trajalo samo šest mesecev. Glavno stremeljenje vlade gre za tem, da izvežba v čim krajšem času kar največjo rezervo, tako da bo lahko v danem primeru postavila na fronto odgovarjajočo armado. To je eden največjih uspehov, ki jih je dosegel dr. Dollfuss, uspeh, za katerega so se borili že od sklenitve mirovne pogodbe dalje. S tem bo Avstriji omogo-

čeno, da izstopi iz dosedanje vojaške izoliranosti, ob enem pa je to tudi silne važnosti za vzgojo avstrijskega patriotizma, na katerega polaga sedanja vlada veliko važnost.

Spremembe v avstrijski diplomaciji

Pariz, 29. avgusta. AA. Po poročilu lista »Berliner Börsenzeitung« bo v avstrijski diplomaciji prišlo do večjih sprememb. Sedanjega avstrijskega poslanika v Parizu Güntherja bo nadomestil sedanji poslanik v Rimu dr. Egger-Mollath. Za poslanika v Rimu pa bo imenovan sedanji namestnik na Stajenskem dr. Rintelen. Po mnenju tega lista naj bi dr. Rintelen skušal poglobiti avstrijsko-italijanske odnose. To mu bo tem lažje uspelo, ker je dr. Rintelen velik prijatelj zblizanja Avstrije z Italijo.

Smrt starega Ljubljana

Ljubljana, 29. avgusta.

Včeraj je po daljšem bolehanju v visoki starosti za vedno zatihel oči g. Ivan Kolnik, ki ga je poznala vsa stara Ljubljana. Pokojnik je bil rojen v Ljubljani in je baš ob sv. Jakobu dopolnil 80. leto. Že v zgodnji mladosti je vneto sodeloval pri raznih društvih, bil je tudi med soustanovitvi Slovenskega židarskega in tesarškega društva, dolgo vrsto let je bil tudi član Šentjakobskega naprednega društva. Borba za vsakdanji kruh ga je gnala v širni svet. Pred 50 leti je odrinil v Ameriko, bil je na davjem zapadu, kjer se je boril z Indijanci. V Ameriki je bil štirikrat, prepotoval je pa tudi še druge dele sveta. Čeprav preprost, je vedno potoval z odprtimi očmi, mnogo je doživel in vedel je povedati marsikaj zanimivega.

Pred vojno se je vrnil v Ljubljano, kjer so ga sprejeli v magistratno službo. Delal je kot cestar, pa si je nakopal tudi bolezen, ki ga je končno položila na bolniško posteljo. Znan je bil tudi kot ptčar, doma je imel vedno mnogo pič pevk. Pokojnik je bil vedno navdušen naprednjak kremenitega in poštenega značaja, celih 30 let naročnik našega lista. Pogreb vlega moža bo danes ob 14. izpred hiše žalosti v Orlovi ulici 11. Bodi mu ohranjen časten spomin!

Iz policijske kronike

Ljubljana, 29. avgusta.

Celovška policija je nedavno obvestila ljubljansko, da so koroški obmejni organi prijeli nekega Jugoslavana, ki se je izdal za Antona Anžurja. Na podlagi opisa je ljubljanska policija ugotovila, da ne gre za Antona, pač pa za njegovega brata Jožeta, doma iz Zaloga, ki ga večšiki orožniki že dolgo iščejo zaradi številnih vlovov in tatvin. O tem je bila obveščena celovška policija in včeraj so avstrijske oblasti Jožeta Anžurja izročile našim.

Med vožnjo iz Podrožice na Jesenice je pa Jože takoj, ko je vlak privedel iz predora, pahnol oba naša orožnika proč in se pogajal skozi odprto okno vagona. Beg se mu pa ni posrečil. Priletel je naravnost na glavo in nezavesten obležal ob progi. Premesli so ga na Jesenice, kjer mu je nudil prvo pomoč tamošnji zdravnik, pozneje so ga pa s prvim vlakom prepečeli v ljubljansko bolnico. Jože se ves dan ni zavedel, šele proti večeru se je njegovo stanje zboljšalo, toda pričelo se mu je blesti. Zato so ga poslali na opazovalni odelek.

Anžur je skrajno nevaren tuji lastnik in je bil zaradi vlovov in tatvin že 15 krat kaznovan, nazadnje je predsedel v mariborski kaznišnici 5 in pol let težke robije.

V soboto smo poročali, da sta dva mlada vlomilca hotela odnesti iz skladišča Nabavljalne zadruge ob Masarykovi cesti večjo količino masti, a sta bila zasačena. Dočim so prvega prijeli, je drugi ušel. Včeraj so pa prijeli tudi drugega vlomilca. In sicer gre za 23 letnega V. Ž. iz Štepanje vasi. Vlom je priznal, povedal je pa tudi, da je že nedavno vlomil v skladišče in odnesel zaboj masti, ki ga je prodal neki gostilničarki. Ta je od nje tudi kupovala premog, ki ga je kradel na kolodvoru. Ker je fantu dajala pothu in kupovala ukradene stvari, je policija tudi gostilničarko ovadila sodišču.

Lilian Harvey pride

Ljubljana, 29. avgusta.

Ena najpopularnejših in najprijetnejših filmskih igralk, dražestna Lilian Harvey, nam odpre letos novo filmsko sezono. Za otvoritveni film je nam pripravila ravateljstvo Elitnega kina Matica zadnji v Evropi pri Ufi izdelani film Liliane Harvey »Carčina podveza« ali kakor se je imenoval film v Berlinu »Jaz in carica«. Dasiiravno smo vse poletje imeli na sporedu lepe nove filme in le malo repriz, bo nedvomno z začetkom nove kinosezone zanimanje za film in kino še bolj oživilo, in sicer, ker bodo na sporedu najzbranejša filmska dela. Med take filma spada še otvoritveni film sezone 1933-34 »Carčina podveza«.

V tem filmu bomo z užitek obdivovali umetnost sedaj v Ameriki zaposlene Liliane Harvey, saj nam je kot nalašč v svojem zadnjem umotvoru, ki ga je napravila v Evropi kot za slovo, pokazala vse svoje dozdruženo znanje. Mikavna je, dražestna in lepa, da gledalci kar ne bodo mogli odvrtni pogleda od nje. Poleg nje se predstavijo v »Carčini podvezi« v večjih vlogah še Conrad Veidt, Mady Christians in Heinz Rühmann. Lepe pesmi iz filma bodo še dolgo zvenele po ušesih vsem, ki si ogledajo v četrtke otvoritveni film »Carčino podvezo« v Elitnem kinu Matici.

Gömbös obišče Turčijo

Budimpešta, 28. avgusta. 6. Glede na glasove, ki so se te dni razširili v političnih krogih o skorajšnjem posetu ministrskega predsednika Gömbösa in zunanjskega ministra Kanyje v Angorijo, potrjuje »Uj Nemzedeke« po informacijah s pristojnega mesta, da bo res došlo do tega poseta, toda šele meseca novembra. V političnih krogih so mnenja, da bosta Gömbös in Kanya med potjo posetila tudi Sofijo, vendar pa trdi list, da o tem še ni ničesar sklenjeno.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2310.40 — 2321.56, Berlin 1361.80 — 1372.60, Bruselj 799.13 — 803.07, Curih 1108.35 — 1113.85, London 181.97 — 183.57, New York ček 4008.27 — 4086.53, Pariz 224.54 — 225.66, Praga 169.67 — 170.53, Trst 302.13 — 304.53 (premi 28.5 odst.). Avstrijski šiling v pri-valnem klicu 8.75 — 8.80.

INOZEMSKA BORZE.

Zürich, 29. avgusta. Pariz 20.26, London 16.45, New York 364.—, Bruselj 72.10, Milan 27.30, Madrid 43.05, Amsterdam 208.46, Berlin 123.06, Dunaj 72.765 — 56.80, Praga 16.31, Varšava 57.80.

Cvetke z vrta ptujskega „štajerca“

Kako lažljivo, zlobno in nerazsodno je opisalo bivše nemškutarsko glasilo ptujske dogodke

Ljubljana, 29. avgusta. Nemiri v Ptujtu Preteklo nedeljo so se vršili v Ptujtu veliki nemiri, ki so dovedli do hudih tepežev. Kar naprej je poudarjati, da so vsi ti nemiri posledica tiste grde narodnjaške gonje, ki ji je vdomačilo sovražstvo tudi pri nas na zelenem Štajerskem. Narodnjaški prvaki so sklicali za preteklo nedeljo shod družbe CMD zato, da bi posadili prvaki svoji narodnostni gonji krono. Člani te družbe nimajo drugega namena, nego širiti panslavistične deželne izdajalske namene. Družba je kranjska in ima svoj sedež v Ljubljani. Naravno, da so bili meščani in zlasti mladina razburjeni in tako so nastali prepri. Najnevarnejša laž in podlo obrekovanje je, da se je šlo proti slovenskemu kmetu. Z okoliškim kmetom smo stali vedno v dobrem prijateljskem razmerju. Mi izjavljamo še enkrat, da ni imel nobeden demonstrantov ničesar proti slovenskemu kmetu. V soboto popoldne se je zbralo nekaj ljudi na kolodvoru, da bi si ogledali iz Kranjske došle rešetarje. Policija, ki je dobila pomoč iz raznih drugih krajev, je izdala naročilo, da se ne smejo nositi narodni znaki. Kljub temu je prišlo nekaj prvakov z njimi. Med njimi zlasti advokatski koncipient dr. Koderman in železniški uradnik Gregorka. Zadržali so se klici „nemški psi“ in vsled tega so postali ljudje tako razburjeni, da je prišlo do tepeža. Dr. Koderman je bil pri tem seveda pošteno oklofoten. Pred Narodnim domom se je potem seveda zopet kričalo in vpilo, da je bilo vsled tega par šip razbitih, pa ni čuda. Na vsak način pa so povzročili ti sobotni nemiri veliko razburjenost, ki se je pojavila potem drugi dan. Ze po sedmi uri se je zbiralo ljudstvo na kolodvoru. Nemiri in tepeži so šele nastali, ko so prišli z vlakom zunanji hujšaki in pričeli peti in hujskati ter rogovoliti kakor da bi bili v Ljubljani. Palice so pele in tudi jaja so letela po zraku. Kmetje so se sramovali svojih slovenskih sodeželanov! Ob 10. uri je prišla glavna družba. Policija se je morala težko truditi, da je ločila nasprotnike. Po ovinkih in po stranskih ulicah so morali prvaki v mesto.

Slovenski kmetje pa so lahko mirno in nemoteno korakali skozi mesto in jim ni nikdo skrivil niti lasu. Da so prvaki res le in edino hujšaki, je dokaz dejstvo, da so pred svojim Narodnim domom peli deželne izdajalske, protislovenske in protislovenske pesmi. Kmalu po kosilu se je raznesla vest, da je družba prvaki hujšakev napadla mirnega Nemca in ga pretepla. Ta vest je šla kakor ogenj skozi mesto. Naravno, da se je zbralo na tisoče ljudi na kolodvoru in da je bil položaj do skrajnosti napet. Bati se je bilo najhujšega. Zbrana policija (okrog 30 mož orožništva) in vojaštvo je bilo pripravljeno. Ko so prišli vlaki, je prišlo pač do hudih pretepa. Slovenski znaki so bili strgani. Čez tisoč oseb je čakalo in vpilo. Bilo je pregrešno in kar je poštenih ljudi, bodejo pač vsi rekli, da je bilo vse to posledica prave gonje. Po tej velikanski demonstraciji so šli Nemci na svoj shod, katerega se je udeležilo tudi mnogo naprednih kmetov. (Op. ur.: Nemškutariji so se namreč izdajali za napredne.) Na shodu je izjavil urednik

Linhart slovesno, da nima nikdo ničesar proti slovenskemu kmetu, ves boj gre edino proti onim prvaki hujšakom, ki hočejo Štajersko raztrgati, ki hočejo Avstrijo izdati in ki nas hočejo združiti z balkanskimi cigani. Po shodu se je vtila množica proti spomeniku kmetakega cesarja Jožefa II. Tisoči ljudi so sneli klobuke. Poslanec Malik je praznovati spomin tega največjega avstrijskega cesarja. Potem je šel velikanski sprevod pred mestno hišo in končno na koncert, katerega čisti dobiček je bil namenjen nemški soli. Posebni razglašaji slovenski so bili dr. Koderman, profesor Zelenik, krčmar Kureš iz Podvinc, mlinar Brenčič iz Rogoznice, krčmar »pri Zamorcu« Muršec. Ploj tepen to se ne da zanikati — gospod hofrat dr. Ploj je bil tepen! In vzrok je bil sam! Po hofratskem hrstu so pokale palice. Tokrat so jih dobili glavni krivci: Ploj, Koderman, Muršec, Zelenik, Brenčič, Kureš in drugi. Ploj, glavni povzročitelj vseh dogodkov, tako so ljudje govorili. Ploj je moral bežati in le županu Orniku, katerega je že opetovanokrat nesramno blatil in obrekoval, ki ga je na vendar s policijo z golimi sabljami branil, se ima zahvaliti, da jih ni še več dobil. Ubogi Ploj, zdaj boš vendar mir dal? Ali še ne? Tako je končal ta dan. Mi pribijemo na koncu še enkrat sledeča dejstva: 1. Proti poštenemu slovenskemu kmetu nima nikdo ničesar. 2. Boj se gre edino proti prvaki, ki hočejo raztrgati Štajersko, ki so nasprotniki domovine avstrijske in cesarja! Kmetje! Ne verujte prvakiškim lažem, ne pustite se zapeljati! Bodite štajerci in gotovo bo vse tako ostalo, kakor je bilo... (Štajerca št. 38 z dne 20. septembra 1908.)

»Mi pa pravimo, in kdor pozna razmere, mora priznati, da je to gola resnica. Vse, kar se je zgodilo dobrega in koristnega za slovensko ljudstvo na spodnjem Štajerskem in Koroškem, vse to je šlo skozi nemške roke, vse to so Nemci in naprednjaki storili. Naprednjaki so napravili nemške šole, ki jih ljudstvo želi in potrebuje, oni so seznanili kmete z racionalnim gospodarstvom, oni so kmetu odpirali in ga podučevali, kako bodo napredovali...« (Štajerca št. 42 z dne 18. oktobra 1908.)

Na dan z imeni sokrivcev!

Ob 25-letnici sramotnih ptujskih dogodkov prinaša vse naše časopise spomine očitvecev. V teh poročilih so namigavano brez imen, včasih pa je tudi kar ime brez nadaljnjega ugotovitve. Zaradi takih nejasnosti se šušljajo neverjetne stvari in se vlačijo med sokrivce najbrž popolnoma nedolžni ljudje. Naša javnost ima pravico do popolne jasnosti. Kdo in kje je danes dotični Vederjak? Kdo je tisti, ki je bil med napadalc, a je danes pri nas visoko odlikovan? Na dan pa tudi z imeni še živih ptujčanov, ki so aktivno nastopali proti Slovincem! Sin glavnega povzročitelja in organizatorja je danes vinski trgovec in dela kupčije po vsej banovini. Naj očitno pokaže, da obžaluje in obsoja zablode pokojnega očeta!

Žegnanja Ljubljancanov

Ljubljana, 29. avgusta. Ni tako lahko ter enostavno meščanu preživeti nedelje. Pomisliti morate, da imajo meščani ob nedeljah nešteto posebnih dolžnosti, potreb in želja, da se jim ne sme nihče čuditi ob ponedeljkih, če so nekoliko zmedeni. Meščani morajo tudi točno ravnati po priliki, ki predpisuje toliko žegnanj. Tudi v nedeljo je bilo dovolj dogodkov, da meščani niso mogli spati ves dan ter so se morali udeleževati na vseh koncih in krajih.

Edina sreča je, da se kopalna sezona nagiblje h koncu in da kopanje ni več tako moderno. Zato ti ne more več nihče šteti v zlo, če nisi ves dan v kopalni obleki. V nedeljo je začela za kopalno sezono prav za prav nastopati pri nas resna kriza. Niti kopalniški misli niso več nikjer volili, niti v Trnovem ne, kjer je toliko lepotic, da bi ne prišle vse na vrsto, če bi bile vsak dan volitve. Na glavnem ljubljanskem kopalšču (ki je namreč »špica«, kar ve vsak) so se solčili redki in še med tistimi je bilo mnogo oblečenih. Nekateri so ticali celo v nekakšnih kožuhih. Začelo nas je že zebsti, najbrže zato, ker smo se prejšnje dni prilagodili tropski vročini.

Vendar pa ne smete misliti, da je vladala povsod takšna zaspianost. V mestnem kopalšču na Ljubljani je bilo tako živahno kakor v kakšni turški vojski. Občinstvo se je navduševalo, kakor se zna le pri nas. Zbralo se je pa tam primerno prosti vstopniki. Če govedo, da so bile na Ljubljani propagandne pavalne tekme, bo razumel vsak, zakaj so bili gledalci tako glasni. Zato tudi lahko rečemo, da kopalcev ni zeblo edino v tem kopalšču.

Težko je naštet, kje vse so se udeleževali meščani, ker je bilo zopet toliko žegnanj. Mnogo je povedano že s tem, da je bila v nedeljo v šiški znamenita komarjeva nedelja. To pomeni, da je bilo žegnanje v vsaki gostilni posebej. Koliko je pa v šiški gostlin, ne moremo povedati pri najboljši volji. Tega ne vedo niti tisti, ki so v nedeljo obiskali vse, da bi se nikomur ne zamerili in da bi praznovali točno po tradiciji. Na vseh koncih in krajih so se oglašale godbe, da ljudem še danes brenči v glavah. Tako se pri nas prebija skozi jalove in žalitve čase. Krepimo se od nedelje do nedelje na žegnanjih. Če žegnanj ni, si jih pa napravimo na izletih ter se vračamo v Ljubljano vsi »žegnanici«. Sedaj se je zopet začela živahnost sezona za izlete, ker je konec kopalne sezone. Doslej smo se kopalni na zunanje, poslej se pa moramo še znotraj, da bo tudi notranost dobila kar je njenega.

Prijeto je bilo tudi v bivšem knjažiču, v Mostecu ob Večni poti, kjer so »Šojanci« priredili piknik. Sploh je zadnje čase zopet živahnost v rožinskih gozdovih, odkar se je pričela sezona nepričakovano

lep fant. Včasih sem bila tudi jaz mlada, zdaj imam pa že hčerko, ki je toliko stara kot vi. Na učiteljsku je revica, doma smo pa v takšni stiski. Oh, gospodi! Šest otrok moram rediti. Kako ste lepi! Ko bi mogli pomagati! Hčerka vasa poma, lepo deklo je. Vsa nekaj dinarčkov, gospodi! V takšnem položaju so res najlažje otresli obževalke s malo odkupnino, če imaš sploh kaj v žepu. Nekaterim možkim je pa tako všeč, da jih dame ustavljajo cele na cestah, da se seveda radi pohvalijo ob prvi priliki. Zelo srečni so zlasti tisti, ki lahko na ta način dokazujejo svojim izvoljenkam, da niso baš tako izpod cene in da bi si marsikatera obrnila vse prste na njimi.

Ženska pa dela tudi poklone gospodičam, naj si možiki ne domišljujejo preveč! Na podoben način kot možiki jim piha na arce, da so lepe. Beračeni je pač izredno napredoval zadnje čase ter so postali mnogi berači tudi psihanalitični modernega kova.

Pripis: Ženska seveda nima šest otrok, nego le odraslo, preskrbljeno hčerko, ki jo dobro vzdržuje, da bi ji ne bilo treba delati poklonov lepim ljubljancem na cestah. Toda marsikdo pač zgreh poklic ter ne more zatajiti posebnih talentov.

Branibor

Ljubljana, 29. avgusta. Letošnjo pomlad je bilo osnovano v Ljubljani osrednje društvo naše nove narodno-obrambne organizacije »Branibor«. Naloge in cilji »Branibor« pa so tako važni in pereči, da njegovo delovanje ne sme in ne more biti omejeno samo na Ljubljano, temveč mora pri tem našim obrambnem delu sodelovati vsa javnost širom naše domovine, saj gre za nacionalni obostoj stotisocev naših rojakov! — Vabimo ljubljanske osrednjega odbora za osnovevanje podružnic so se posamezni krajevni odbori že odzvali. Podružnice »Branibor« že obstojajo v Kranju, na Vrhniki, v Ribnici, Višnji gori, Kozjem in v Ormožu, snujejo pa se v Mariboru, Celju, Novem mestu, Kamniku, Gorenjem Logatcu, Dobrovi pri Ljubljani, Škofji Loki, Goranji Lendavi, Gornji Radgoni, na Jesenicah, Kranjski gori in na Viču.

Nacionalno, kulturno in gospodarsko je položaj naših rojakov v tujini težak, ponekod obupen in le redko kje še vzdržljiv. Svoje ogromno in težavno, vendar tako v nacionalnem in našem državnem interesu, vajo in že prepotrebno nalogo, da ščiti in očuva te naše rojake pred nacionalno propadjo, bo »Branibor«, mogel vsiti le z vzajemno pomočjo vsega našega svobodnega naroda. Pričakujemo zato, da se bodo tudi v drugih krajevnih centrih, časoma pa v sleherni naši vasi osnovali podružnice »Branibor«, saj je »Branibor« danes naša edina obrambna zajednica, ki posveča vso svojo skrb in pozornost našim v tujini, onim tisočim in stotisočim, ki ne smejo biti od nas nikdar pozabljeni in zapuščeni.

Ob priliki raznih elementarnih katastrof, ki so kadarkoli onesrečile kak narod, smo bili vselej tudi mi med prvimi, ki smo v družbi z drugimi narodi iskreno sočustvovali s ponesrečenimi ter jim z vsajimi zbirkami lajšali gorje. Imejmo vsaj toliko sočutja tudi do lastnih bratov in sester, katerim sovražne nam sile grozijo, da jih gospodarsko in nacionalno povsem uničijo. Naše predstave ga morajo živeti!

Osrednji odbor »Branibor« posluje v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7, II. nad.

Pri razdraženih živcih, glavobolu, nespanju, utrujenosti, poboitosti, tesnobe, imamo v naravnih »Franz Josefovi« grenčici domače sredstvo pri roki, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi, takoj preženemo.

Zračna pošta

Ljubljana, 29. avgusta. Tempo, tempo, tempo! Tak je duh današnjega časa. Čim hitreje, tem boljše. Vsaka sekunda je dragocena, čas je zlato. Tudi ljubljanci smo končno vendarle dobili zračno zvezo z drugimi kraji in s tem smo storiili velik korak naprej. Ne samo, da lahko prispejemo v trideset ure v Zagreb, v štirih urah pa v Beograd, tudi pisemska pošta je postala hitrejša. Že dolgo visi na poslopju glavne pošte v Šelenburgovi ulici modro barvan nabiralnik z napisom »Zračna pošta«. Pravo veljavo pa je dobil šele sedaj, ko je tudi Ljubljana priključena na omrežje zračnega prometa. Ako imaš kaj nujnega sporočiti prijatelju ali znanцу v Zagreb, ti ni treba pošiljati brojavke. Zjutraj oddaš pismo v nabiralnik, ga frankiraš z 2.50 Din in dve uri nato ga že ima v rokah naslovljenec. Dopisnico frankiraš le z znamko za 1.50 Din. Avionska pisemska pošta iz Ljubljane se v Zagreb raznaša že s prvo dostavo popoldne, v Beogradu pa z drugo dostavo popoldne. Ekspresno pismo se dostavi takoj po prihodu aviona, frankira pa se tako kot običajno ekspresno pismo z doplačilom za avionsko pošiljko. Zaskrat pri nas še nimamo posebnih znamk za zračno pošto, jih bomo pa kmalu dobili. V rabi so navadne znamke, ki imajo le poseben žig. V kratkem bo mogoče pošiljati tudi zavoje in druge tovore, tako, da bodo avijoni prevažali poleg pisemske tudi blagovno pošto.

Ljudje se zračni pošti očitno še niso privadili. Pošta odpošilja dnevno le 8–10 pism, pričakovati pa je, da se bo zanimanje za zračno pošto znatno povečalo. V drugih državah je pisemska pošta zelo priljubljena, ker je le malo dražja od navadne, je pa mnogo hitrejša.

Zopet požar

Trojana, 29. avgusta. Malo vas Zaplanino nad Trojanami je večeraj popoldne razburila vest, da gori. Res je izbruhnil ogenj v prijazni domačiji posestnika Antona Štrajharja.

Pri Štrajharjevih so baš omlatili in vsa družina je popoldne sedla h kosilu. Nena doma je posestnik zasilil čudno bučanje. Najprej se mu je zdelo, da leti nad pokrajino letalo, ker pa bučanje le ni prenehalo, je stopil iz hiše in tadej je v svoje presečenec videl, da se iz dimnika vali gost dim, obenem je pa še zajemal plamen streho. Prestrašen je planil Štrajhar na podstrežje ter hitel z mokrimi čunjami otepavati gorečo streho, ki je bila pa krita s slamo in se je ogenj hitro razširil.

Ves Štrajharjev trud je bil zaman, rešev se je pri gašenju sam opekli po vsem telesu, po rokah in nogah in so ga nje-

govili domači komaj rošili s gorečega podstrežja. Hiša s vsem imetjem vred je pogorela do tal, domači so si rešili samo go- lo življenje. Škoda je precejšnja in znaša nad 50.000 Din, Štrajhar je bil pa zavarovan samo za 20.000 Din.

Sinoči so s štajerskim vlakom prepe- ljali vsega opečenega Štrajharja v ljubljansko bolnico. Njegovo stanje je zelo resno.

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM«
V ŠISKI. Telefon 33-87
Danes ob 1/2 9, jutri ob 1/2 7, 1/2 9 ter v četrtak ob 1/2 9
RENATE MULLER v veseloigri
ZENA BREZ PIZAME
Smeh! Zabava! Petje in godba!
Halo! »PESEM NOČI« Pride!
Slavni pevec JAN KIEPURA

Izpred sodišča

Ljubljana, 29. avgusta. Davi sta sedela na zatočni klopi pred malim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Kralj 23letni mizarski pomočnik Maks Cankar in posestnikov sin Franc Oblak, oba iz Bregovnice. Prvi je bil obtožen, da je lani 2. oktobra zažgal v Bregovnici kočo posestnika Franca Oblaka. Prvotno je Cankar priznal, da je nesel za bajto v steljo žerjavico. Hiša je popolnoma pogorela. Posestnik Franc Oblak je imel zaradi požara 8000 Din škode, Gantar, ki je tudi stanoval v hiši, pa 4800 Din.

Pred sodniki je Cankar svoje dejanje priznal, rekel pa je, da ga je k temu nagovoril Franc, sin posestnika. Franca Oblaka, češ, da mu bo oče izročil hišo, ko se bo poročil, njega pa je sram, da bi nevesto pripeljal v tako podrtijo in zato upa, da mu bo oče sezidal novo hišo. Cankar je povedal, da mu je Oblak obljubil 1000 Din, če zažge hišo. Ko je hiša že gorela, je vzel iz sobe staro puško in nekaj pil, ki so jih pozneje pri njem dobili. Soobtoženi Oblak je odločno zanikal, da bi Cankarja nagovarjal k požigu in je trdil, da ni res, da bi mu obljubil za požig 1000 Din.

Sodišče Cankarjevemu zagovoru ni uverjelo, ker je prvotno drugače izpovedal in ga je obsodilo na 8 mesecev strogega zapora in na povračilo kazenskih stroškov. Oblaka pa je oprostil vsake krivde.

Sport

Naši motociklisti v Avstriji

Ljubljana, 29. avgusta. Avstrijski Touring Klub je priredil preteklo soboto in nedeljo mednarodno ciljno vožnjo za motocikle in avtomobile v Vrbo ob Vrbskem jezeru. Ciljne vožnje se je korporativno udeležila tudi MK Lirija z 22 vozili, skupno 43 osebami. Velika je bila tudi udeležba iz Avstrije, pa tudi iz Madžarske in Rumunije. Ciljna vožnja se je izvršila v okviru tujkosprometne akcije, ki so jo nedavno zasnovali zastopniki obeh držav. Tako naše kot avstrijske oblasti so bile zelo uslužne in so dovolile ljubljancem vožnjo brez triptika in brez potnih listov.

Ljubljanski motociklisti so zapustili Ljubljano v soboto ob 14. in so zvečer prispeli v Vrbo, kjer so doživeli sijajen sprejem. Jugoslovenci je pozdravil predsednik Touring kluba Feliks Ritter Mayer von Tenenberg, zahvalil pa se je v imenu MK Lirije predsedniku g. Gorjancu, ki je obenem sporočil tudi pozdrave jugoslovenskega Touring kluba. Na družabnem sestanku so se dogovorili, da bo Lirija drugo leto priredila prav tako vožnjo na Blei in v Bohinj ter so Avstriji obljubili, da se bodo te vožnje udeležili v veliki številu, kar je velikega pomena za razvoj našega tujskega prometa.

MK Lirija si je priporila prvo darilo za inozemsko skupino, častno nagrado: zdraviške komisije, krasno oljnatno sliko Vrbskega jezera s srebrnim posvetilom. Vsi ostali udeleženci so prejeli licne aršine plakete.

Primorje v Litiji

Litija, 28. avgusta. Zadnjič je dobil naš SK Litija novo upravo z g. Hladetom in dentistom g. Glavičem na čelu. Novemu odboru moramo priznati, da je že ob začetku jesenske sezone, ki je bila odprta v nedeljo 27. t. m., pokazal dobro voljo. Za odprto igro je pridobil ljubljansko Primorje. To in pa dobro reklama sta privabila na igrišče v Svarcovo hosto vso našo sportsko publiko. Prišlo pa je tudi mnogo ljubljancanov, ki so prišli kot »navijači« Primorja. Le-ti so se izrazili, da imamo v naši banovini tako idealno lep igrišče, kakor je litjsko, kaj mal. Gledalci, sedeči v varnem zatišju senčnih dreves pred solnčnimi žarki, so bili očarani nad prekrasnim ozadjem igrišča: Litija s Sitarjevem, vedno solnčnim Gradščem in vencem lepe pokrajine.

Črno-beli so se predstavili v močni postavi. Tvorili so jo prvotnosti igralci Primorja, med njimi tudi »asa«, Igaša Bertonec I. in Bertonec II. Domače moštvo pa so tvorili naši stari znanci iz dosedanjih tekem. O igri sami ni dosti govoriti. Pri naših se je poznala že uvodoma tema, ki so jo imeli pred ljubljanskimi »le- vi«. Že v prvih minutah so zabili ljubljanci gol. Potem pa je šlo kakor v računski uri prvega razreda, ko se uči deca šte- ti. V prvi polovici so naložili gostje našim 9 golov, v drugem polčasu pa so jih dodali še kar cel ducat. Skupno torej 21. (22) gol je bil ob veljavju, ker je sodnik zaključil igro v trenutku, ko se je žoga zasvedrala v mrežo. Vso igro bi z mirno vestjo nazvali igro na en gol. Ob enajstori- tič sta se v glavnem vrtili le na prostoru litjskega golmana g. Kolmana, ki je sicer ubranil precej strelav, vendar je podlegel višjim silam.

Primorjani so pokazali res vzorno, mirno in lepo kombinacijsko igro. Našim slu- ži lahko za posnemanja vreden zgled. Ta- ka podeljska gostovanja prav močno pri-

pomorejo k propagandi sporta, ki so se izkazali baš v nasprotni smeri in so z ostro igro odtujili delu publike simpatije do sporta. Našim pa naj bo nedeljska tek- ma dobra šola. Trening, trening, trening... to naj bo odsej njihova parola, če se bo- do hoteli v sportu postaviti. V bodoče naj povabijo šibkeje enajstoričice.

Sicer pa je šla tekma v najlepšem re- du. Ni prišlo niti do najmanjšega inciden- ta. Za to ima tudi precej zasluze sodnik, litjski železniški uradnik g. Jordan, ki je sodil vestno in precizno. Izmed naših igra- čev je bil gotovo najbolj agilen g. Gorenc Franci.

Novemu odboru priporočamo, da posta- vi ob igrišču še nekaj klopi. Reditelji naj občinstvo, ki se postavi kakor zid ob igralni črti, zavrne na sedeže.

Visok poraz domače enajstoričice je se- veda močno zadel naš lokalni patriotizem. Vendar smo z zgornjim humorjem premeš- ta udarec. V dobi balncarskega sporta, ki uspeva pri nas na vseh prostih kvadrat- nih metrih ravne zemlje, smo dejali v šali: »Balncarska« partija — 21 golov — je iz- padla — to pot — v korist ljubljancanov. Pa bo prišla še revanša! Našim nogome- tašem pa ponovno polagamo na srce: več- treninga in takih »krvavih« dni ne bo več!

Beleznica

KOLEDAR.
Danes: Torek, 29. avgusta, katoličani Obel. J. K. Zelided; pravoslavni 16. avgu- sta.

DANASNE PRIREDITVE.
Kino Matice: V svitu zore.
Kino šiška: Zena brez pizame.
DEŽURNE LEKARNE.
Danes: Mr. Ramon, Miklošičeva cesta 20. Mr. Trnkoczy, ded., Mestni trg 4.

Izpred sita in rešeta

Pred dobrim tednom smo imeli velik praznik, z otvoritvijo ljubljanskega leta- lišča smo se zvezali po najlepši in naj- krajši poti z zunanjim svetom. Tako se tudi spodobi, saj se Slovenci radi potka- mo na svoja junaška prsa in povemo, da smo visoko kulturni. Letališče smo blago- slovlili kar s tremi žegni — s katoliškim, pravoslavnim in mohamedanskim. In mar- sikaj lepega smo povedali ob otvoritvi, da smo ponosni na belo Ljubljano, da noče- mo zaostajati za drugimi kulturnimi na- rodi, da imamo velik zmisel za napredek in kdove kaj še. To je bilo predzadnje nedeljo. Dež torej še ni bil izpral z leta- lišča trojnega žegna in prelepe besede so nam še živo zvenele v ušesih.

V četrtlek smo pa čitali poziv: Vrnite, kar je izginilo z letališč! In s trikrat bla- goslovljenega letališča globoko vernega slovenskega ljudstva je šlo v svet poro- čilo, da je vzela noč 99 štiroglatih smreko- vih palic z zastavicami, 19 rdečih zastavic na okroglih palicah, 15 kolov in 6 vreč jute. Ti pobožni slovenski kulturonci so gotovo rabili palice z zastavicami, da pokažejo tujcem pot v najkulturnejši del Jugoslavije, s koli jih kanijo menda po- zdraviti, vreče bodo pa rabili za izvažanje svoje v juto zavite kulturnosti na nekul- turna zunanja tržišča. Čudno, da se aeo- planom ni nič zgodilo. Saj bi se dali s pri- dom porabiti za vališča, če že za nič dru- gega ne. Prihodnjič lahko popravimo, kar smo zdaj zamudili.

Z Jesenic

— Umetniški večer ljubljanske »Soče« na Jesenicah. Pod artilerijskim vodstvom znanega režiserja g. J. Košute je gledali- ška družina »Soča« iz Ljubljane gostovala v nedeljo 27. t. m. zvečer na Jesenicah (v Krekovem domu) z izbranim in peštrm sporedom. Večer je bil odprt s solnč- kom iz znamenitega Cankarjevega »Hlap- ca Jerneja«. Režiser g. Košuta in književ- nik g. Strniša sta odigrala dejanje »Hla- pec Jernej in vagabund« z dovršenostjo, ki na Jesenicah ni vsakdanja. Preprost in globoko zajet je bil Jernej g. Strniše, iz- delan in doživet je bil vagabund g. Košute. Ga. Košutova je brezhibno podala le- po Zupantičovo »Pomladno epistolo«, nato pa Gregoričovo »Soča«, kateri je efektna spremljava klavirja in scenične luči dala mogočen poudarek. Tenorist Angel Jarc, bivši član bratislavske in ljubljanske opere je ob spremljevanju klavirja učinkovito zapel več pesmi in opernih arij raznih kompozitorov (Lajovic, Pautič, Bizet, Puccini itd.) in že za svoja krasna izv. janja mnogo zasluženega pri- znanja. Najgloblje se je pa jmila ob »In- sta« Czinzerjeva enodejaska groteska »Maska satanova«, v kateri se je odliko- val g. Košuta kot gled. ravnatelj, ga. Košute kot igralca in g. Strniša v »In- sti« vlogi ravnateljevega po- našudirana groteska z imenito režiser- jevo igro je bila spontano sprejeta in an- sambel večkrat navdušeno klican na oder. Lep, umetniški užitek poln večer ni bil zaradi prepoznega obvestila tako obiskan, kakor je zaslužil.

Iz škofje Loke

Učiteljska premostitev. Pisarni sreskega prosvetnega referenta v Škofji Loki je do- deljena učiteljica ga. Anica Celjar-Tavčar- jeva, soproga knjigovodje Jožeta Celjarja pri industriji Francu Dolencu v Stari Loki. Učiteljica Celjarjeva je prispela iz Krži pri Trzinu, kjer je službovala nekaj manj kakor 10 let.

Huda nesreča. Znanemu izdelovalcu glavnihov g. Lojzetu Berniku iz Karlova se je pripetila te dni huda nesreča. Imel je opravka pri cirkularski, ko so mu zašli po nesrečnem naključju prsti na desni roki. Bernik je iskal pomoči najprej doma, po- tem pa je moral oditi v ljubljansko bol- nišnico.

A. D. Emery: 157
Dve siroti

Roman

Solze so se ji posušile in obupu je sledil krčevit, nepremagljiv smeh, smeh, ki se loti blaznežev in pijancev in ki biča razdražene živce do popolne izčrpanosti. Frochardka je dobila tak napad divjega veselja ob Jakobovem truplu... S hropečim glasom je začela prepevati popevko, ki jo je tako pogosto pel Jakob:

— V soboto... v krčmo...
— Še v nedeljo bom v nji...
...v nemojem se...

Kar ji je odgovoril glas. Usta so ji ostala odprta, izbuljene oči so postale steklene... In zgrudila se je na sinovo truplo.

Tako jo je našel Peter, ko se je zvečer vrnil v brlog. Počasi je stopil k truplu in padel molče na kolena. Zapolnil se je v bolesto molitev in klical na pomoč vsemogočnega, da bi mu pomagal pomiriti pekočo vest.

Revež se je dolžil umora, ki ga je kazni zanj rešil dobri zdravnik. In zdaj, ko je ušel roki pravice, se je obsojal sam. Misli si je, da bo poplačal svoj zločin s skrbjo za tarnajočo mater. Pozabljal je pa, da mu je bila samo mačeha, ki ga je trpela v hiši samo zato, ker ji je nosil svoj zaslužek.

In ko je tako razmišljal, so mu drhte ustnice in šepetal je:

— Odpusti mi, mati!... Odpusti mi, Jakob, če me slišiš tam gori.

Potem je pa slišal v mučni tišini, ki obdaja mrliča, kako njegova mati zamolklo hropi.

Mislil je, da ga bo mati proklela kot morilca njenega ljubljence, da stisne pesti in zakriči nani:

— Morilec!... morilec!

Mirno je hotel prenesti vse njene psovke in čakati molče, da bi se mati v bolesti in srdu izčrpala. In že je ponižno povešal glavo.

Kar je starka nehala hropeti in po izbi se je razlegel njen zamolkli glas. Slišalo se je, kakor da poje.

— Moli! — je pomislil Peter, pretresen v dno duše.

In prislutil je... Hropeč Frochardkin glas je postajal vedno močnejši. Starka je pela:

»Da prineseš človek domov kos kruha, zadostuje, da jo mahne na delo šele v petek...«

Krik groze se je izvil Petru iz grla.

— Zblaznela je!... zblaznela! — je vzklisknil in se prijel za glavo.

In nesrečnejše je vzel mater v naročje in že jo je hotel prositi, naj spregovori z njim, naj se zave.

Toda izgovoril je samo eno besedo:

— Pijana!

Beračica je še vedno držala v rokah steklenico žganja. Peter jo je hotel iztrgati iz njenih krčevito stisnjenih rok.

Kar se je ustavil na njem pogled njenih steklenih, izbuljenih oči.

— Kaj bi pa rad, pokveka? — je dejala.

— Mati... mati... je zajecjal Peter in segel znova po steklenici.

Frochardka ga je pahnila od sebe. — Torej se hočeš napiti, Kupido? — je vzklisknila.

Toda to je bila zadnja napetost sil... Sedela se je in divje zatulila... Potem jo je pa premagal alkohol in urohnila je.

Peter je presenečeno gledal na ta prizor.

Ko je še mati nepremično obležala pred njim, je ubožec sklenil ostati v izbi na straži pri truplu, ki mu je spoštovanje do mrličev nalagalo ne zapustiti ga.

Nastala je temna noč; prižgal je košček lojve sveče, zataknjen v grlo prazne steklenice, in jo postavil k trupu. Potem je pa sedel na pručico in se prijel za glavo.

Luize ni bilo več na podstrešju. Ne bo je več videl, ne bo več čutil, kako mu stiska roko v zahvalo za prijateljstvo in zaščito.

Vse je bilo končano. Zdaj bo zopet osamljen na svetu, kakor je bil, dokler ni spoznal angelskega bitja, ki mu je vihlo po težkih mukah in obupu toliko poguma, da je znova vzljubil življenje.

Jutranja zarja ga je našla sključeno pri nogah mrtvega brata strtega, globoko udratih oči.

Prvi žarki vzhajajočega solnca so posijali skozi odprto okno na mrtvaški Jakobov obraz, ki je postal v njihovem svitu v okviru sesedle krvi skoraj sinji.

Potem je planil pokonci, hoteč pobegniti. Toda premagal je grozo, misleč na pokoro, in napel je vse sile, da bi mogel prenesti ta grozni prizor. Stopil je k truplu in pokleknil k mrtvemu bratu, čigar otrpla roka se je dotaknila njegovega čela.

In ni odskočil, on, bojazljivec, bitje brez moči in brez volje. Pustil je čelo na hladni, mrzli roki.

Zdelo se mu je, da mu mrlič odpušča in da ga blagoslovlja.

Tako je Peter plakal in molil, dokler niso prišli pogrebci.

Tisti hip se je Frochardka zdramila iz spanja in pijanosti. Topo se je ozrla okrog sebe.

Potem je pa nehote pokleknila k Petru, dočim so se pogrebci lotili svojega dela.

Ko je napočil trenutek pogreba, je stopila Frochardka k Petru in liki stroji je stopala za krsto, narejeno iz črno pobarvanih desk.

Spotoma so srečavali množice ljudi.

Frochardka je bila ves čas apatična in zanimala se ni za nič, kar se je go-dilo okrog nje. Peter se je čudil gruči ljudi in rad bi bil zvedel, zakaj so se zbrali.

Kar so se pojavili mestni biriči in razgnali množico na vse strani tako, da je mrtvaški spreved lahko nadaljeval svojo pot.

Dobrih sto korakov naprej so se pa pogrebci zopet ustavili. Naleteli so na gručo ljudi, zbrano okrog dveh voz, ki so ju spremljali vojaki na kozlih kraj voznikov.

In na obeh z navadnimi plahtami pokritih vozov so se gnetle gruce večinoma mladih žensk, ki so jih zijala zmerjala in zasmejovala.

Zenske so pa odgovarjale na psovke z največjo nesramnostjo in kazale lepoto svojih prodajnih teles.

Vse so bile med seboj zvezane, toda to jih ni motilo, da bi se ne previrale in gnetle. In vse so sile na kraj voza, kakor bi bile na gledališkem odru.

Kriki, psovke in kletvice so se previrale v kričečo mešanico v veliko veselje voznikov in vojakov, vajenih takih prizorov. Bili bi malone ploskali temu kričanju in pomagali tudi sami kričati, da jim ni služba tega zabranjevala.

Psovke so letele neprestano z ene strani na drugo. Trušč je naraščal, čim bolj sta se voza pomikala naprej.

Strah in groza na parniku

Mlada zakonca pobegnili iz taborišča gobavcev — žena umrla, mož ustreljen

Na samotnem otočku vihra že več dni žolta zastava. Med lesenimi barakami hodijo sicer žive, toda mrličem podobne postave, strahotne tako, da pretrese človeka groza, če jih vidi. 152 ljudi ti nesrečnejši imajo globoko udrte oči, ki jim nervozno begajo sem in tja, obraze koščene, mrtvaško blede. Dan za dnem tavajo po obali in zro topo na morje, od koder naj bi prišla rešitev ali obsodba. In kadar pride obsodba, se najbrž ne bo glasila drugače, nego da bodo vsi živi pokopani. Kaj se je prav za prav zgodilo?

Nekoga popoldne je objela ves otok panika. Blizal se mu je med silnim tulenjem stiren velik tovorni parnik. Čim so z drugih parnikov opazili ta parnik, so s polno paro odpluli. Delavci na obali so od groze ostrmeli, kajti na parniku je plapolala žolta zastava, oznanja-joča nesrečo. Oddelek pristaniške policije na čelu s šef-zdravnikom dr. Berry Sivonom je stopil na krov parnika, kjer je vladala nepopisna groza. Čuli so se od vseh strani obupni kriki, najbolj se je pa policija ustrašila, ko je zagledala kapitana ladje C. F. Sackmanna. Krepak mož 50 let je bil podoben človeški razvalini. Šele iz kapitanovega pripovedovanja je policija zvedela, kaj je izpremenilo parnik »Glowing Star« v kraj strahu in groze.

Parnik je plul iz Manile proti Vancouverju, natovoren z bombaževino in bananami. Spotoma je pristal v pristanišču Honolulu, potem je pa nadaljeval svojo pot. Službujoči častnik na poveljniškem mostičku je naenkrat zaslišal čudne glasove, ki niso bili podobni ne človeškim, ne živalskim. V naslednjem hipu je prihitelo na krov več prestrašenih mornarjev. Za njimi se je pa priplazil mož, ki je častnika pri pogledu nanj spreletela groza. Mož je prišel iz skladišča in vedno bolj se je blizal prestrašenim mornarjem. Gobavec, je pomislil častnik. Ni pa mogel razumeti, kako je prišel gobavec na parnik. Korak za korakom se je plazil nesrečnej naprej. Mornarji so se mu umikali, nekateri so od groze kričali, a gobavec se je blizal poveljniškemu mostičku. Službujoči častnik je izgubil ravnotežje, živci so mu odpovedali, potegnili je samokres in zakričal: »Stoj!«

Nesrečnej se je ustavil, solze so mu priletele iz oči in napel je vse sile, da bi spravil iz sebe nekaj besed. Komaj so ga razumeli, da je pobegnil iz taborišča gobavcev na otoku Pal Wan pri Manili in da se je ponoči splazil na ladjo. Najstrašnejše je pa bilo, da je imel gobavec s seboj mrtvega sopotnika.

»Ona je mrtva, leži med bananami, pustite me na parniku, domov bi rad!« je jecjal gobavec, drhteč po vsem telesu.

Poveljujoči častnik je napravil v strahu in zmedu usodno napako. Začel je streljati, da bi gobavca ustavil. Učinek strelca je bil pa grozen. Gobavec je začel besneti in spadenec obraza je planil na poveljniški mostiček, vdrl v krmarjevo kabino, razbil okna in begal liki divja zver sem in tja. Krmar se je tako prestrašil, da je dobil hud živčni napad in da ni mogel več opravljati svojega težkega dela. Pobesneli gobavec je pograbil revolver, ki ga je bil poveljujoči častnik v strahu vrgel proč, in spravljal ga je v žep. Na parniku je bilo 32 potnikov. Vsi so zbežali v kabine in se

zaklenili. Pobesneli gobavec je pa hodil od kabine do kabine in razbijal s samokresom po vratih. Končno je raztrgal svojo obleko in metal cunjje na mornarje. Večina mornarjev je zbežala pod krov, kjer so se zaklenili. Dva zakasnela mornarja sta zaman trkala na vrata in prosila, naj jima odpro. Kar se je priplazil k njima gobavec. En mornar je skočil v morje, drugi, John Carp, je pa na begu padel in si zlomil tilnik.

Ta čas je nastala noč in samo kapitan se je imel še toliko v oblasti, da se mu je končno posrečilo pomiriti posadko. Najpogumnejši mornarji so dobili orožje in povelje,

naj gobavca ustrelje

čim bi začel znova besneti. Zgodaj zjutraj je nastal lov na gobavca, ki se je bil skril v skladišče. Prvi častnik si je bil ta čas toliko opomogel, da je hotel svojo napako popraviti in sodelovati pri lovu. S petimi oboroženimi mornarji je stopil v skladišče, kjer je res zagledal na zaboji mrtvo žensko. Njen obraz je bil zelo mladosten in ni kazal nobenih znakov gobavosti. Šele tedaj se je mornarjem zazdelo, da gre za strašno tragedijo. Nesrečna zakonca sta bila pobegnili iz taborišča gobavcev in čepela nad 40 dni med zaboji na parniku. Končno je žena umrla, strah in groza sta pa poglajala moža na krov.

Ko je častnik z oboroženimi mornarji iskal gobavca, je naenkrat počil strel in kroglja je zažvižgala častniku mimo glave. En mornar je posvetil med zaboje in častniku se je posrečilo nesrečnega gobavca ustreliti. Parnik »Glowing Star« je bil rešen groze, strahotne prikazni, toda 152 ljudi, in sicer 120 mornarjev in 32 potnikov, mora čakati v karanteni na samotnem otoku, kakšna usoda jih zadene.

Novi davkoplačevalci v Italiji

Pod pritiskom splošne gospodarske krize so fašistične oblasti pritiskale na ljudi, ki vedoma ali nevedoma niso plačali davkov. In dosežen je bil presenečljiv uspeh. Finančno ministrstvo sporoča, da je dobila država 675.000 novih davkoplačevalcev. Samo davek na imetje je vrgel državi dve in pol milijardi lir, ki bi sicer ne bile prišle v državno blagajno. Fašisti so bili sicer takoj po svoji zmagi napovedali neizprosno boj ljudem, ki nočejo plačevati davkov, dosegli so tudi nekaj uspehov, toda tako velikega, kakor zdaj. Se nikoli.

V prvih letih Mussolinijeve vlade je dobila Italija pol milijona novih davkoplačevalcev. Stroge kazni za utajo davčnih obveznosti so dosegle svoj namen, čeprav je vlada trdila, da je vpivala na davkoplačevalce fašistična socialna skrb, ki je ljudem omehčala srca. Italijanski tisk rad primerja italijanskega davkoplačevalca z ameriškim. O Američanih trdi, da so lakomni in da presenečajo človeka s pohlepom po bogastvu na način, ki je fašizmu tuj in ki prinaša državi večjo uoraino, nego gmotno škodo.

V Italiji so zdaj državnih dohodki močno narasli. Najbolj so narasli dohodki od samskega davka. Se nikoli niso plačevali samci državi toliko dav-

kov, kakor zdaj. Ta denar se porabi v Italiji izključno za siromašne matere in otroke.

Poljski prezident kot kemik

Malo je znano, da je sedanji poljski prezident Mościcki po poklicu inženjer kemije in profesor tehnike, še manj so pa znane njegove zasluge za poljsko industrijo dušika. Med vojno l. 1915 so zgradili Nemci ogromno tovarno za izdelovanje dušikovih snovi v Horovi pri Katovicah. Tu so izdelovali iz apna in koksia amonijasti karbid, ki so ga izpreminjali s pomočjo iz zraka pridobjenega dušika v dušikovo apno kot umetno gnojilo ali pa kot pripomoček za izdelovanje amonijaka. Iz amonijaka se pa izdeluje dušikova kislina kot baza za izdelovanje razstreliv, ki so grala med vojno zelo važno vlogo. Za izdelovanje karbida v električnih pečeh je potreben zelo močan električen tok, tako da mora dajati horovska toplotna elektrarna, priključena tovarni za izdelovanje dušikovih snovi, dnevno 1.300.000 kW.

Ko je bil leta 1922. Horov z zgoraj Slezijo priključen Poljski, so odšli vsi nemški inženjerji, mojstri in kvalificirani delavci, tako da je ostala tovarna prazna in da je stala pred težko nalogo obnoviti delo skoraj brez strokovnih moči. Prezident Mościcki je bil pa že takrat znan strokovnjak na polju industrije dušika in posrečilo se mu je delo v tovarni samo obnoviti, temveč proizvodnjo še znatno razširiti, tako da je v enem letu dosegla isto stopnjo kakor pod nemško upravo. Zdaj zalaga tovarna vse poljsko poljedelstvo z dušikovimi gnojili. Kako velika je tovarna, nam priča že zazidana ploskev, ki obsega 13 ha. Prezident Mościcki si je torej pridobil za Poljsko mnogo zaslug tudi kot kemik.

Nova ekselencija.

Slavni kemik Berthelot, velik učenjak, drugače pa skromen mož, je bil imenovan za prosvetnega ministra. Naslednjega dne se je napotil v svoje ministrstvo, pa ga je ustavil pri vhodu vratar, rekoč: Gospod, ne smete vstopiti, gospod minister še ni prišel. — Dobro, je odgovoril Berthelot, pridem pa jutri.

Kadar žleze z notranjo sekrecijo slabo delujejo

Oglas odobren od ministrstva soc. pol. in nar. zdravlja št. 2192 od 16. I. 1933.

in ne oskrbujejo organizma v zadostni meri s hormoni, nastopajo oslabelosti, staranje in razne druge telesne neugodnosti.

V berlinskem znanstvenem inštitutu, ki ga je ustanovil dr. Magnus Hirschfeld, pa je bila iznajdena in preizkušena metoda, po kateri se pridobivajo seksualni hormoni, ki se dajo združiti v preparatih, ne da bi pri tem izgubili svojo življenjsko energijo. Tak preparat je »TITUS-PERLEN«, ki učinkuje v prvi vrsti na inkretne žleze, potem pa na organe in na vegetativni živčni sistem ter po vsem tem vsebuje vse možnosti medikamentoznega zvišanja potence. Preparat »TITUS-PERLEN« je pod stalno klinično kontrolo berlinskega inštituta za seksualno znanost. Poučite se s pomočjo množičnih ilustracij, kako nastajajo in kako se odstranjujejo motnje potence.

Zastopnik mag. pharm. Drag. Kaljzer tt.

COSMOCHEMIA - ZAGREB 115

SMIČKLAŠOVA ULICA 23

»TITUS-PERLEN« v originalnih omotih:

po 100 komadov za moške Din 180.—

po 100 komadov za ženske Din 200.—

Dobiva se v vseh lekarnah.

Gluboko užaloščeni naznanjamo, da je naš nadvse dobri mož, oče, sin in brat, gospod

Valentin Ladiha,

železniški uradnik

včeraj nenadoma preminul. Pogreb predragega pokojnika bo v sredo ob 1/2 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Beethovnova ulica št. 6, na pokopališču k Sv. Križu. Ljubljana, dne 29. avgusta 1933.

Žalujoči: ELA, soproga — TANJA, hčerka, ter rodbini LADIHA in SKULJ

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znak! — Na vprašanje brez znaka ne odgovorjamo — Najmanjši oglas 5.—

ZIVALI
BELE PSE »SPITZE«
10 tednov stare po Din 120.—
komad proda Samec, Nova cerkev pri Celju. 3412

PRODAM
VEČJA KOLIČNA VINA
naprodaj. — Pojasnila: Oskrbništvo posestva Golob na Polensaku, pošta Moškanjeci. 3413

SLUŽBE
BRIVSKEGA POMOČNIKA
sprejem. — Polak, Rakek. 3416

SOFERJA
z 8—10.000 Din kavcije iščem. Lebar, Slatna Radenci. 3411

MLAJŠA GOSPA
išče zaposlenja na velesejmu. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Zgovorna 3403«.

NEPREMIČNINE
ENOSTANOVANJSKO HIŠO z vrtom, komfortno, tik mesta, prodam. Le resni kupci naj se oglašijo na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Poceni za denar 3409«.

RAZNO
Modna konfekcija
Najboljši nakup
A. PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14. 11/T

KLAVIRJI, PIANINI
prvovrstnih tuzemskih znamk od Din 11.000.— naprej. — »MU-ZIKA«, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 40. — Popravila in uglašuje najceneje. 9/L

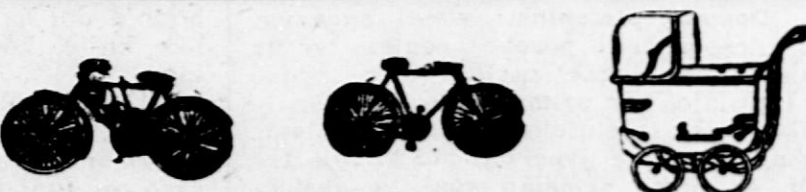
DUNAJSKI VELESEJEM

od 3. do 10. septembra 1933 (jubilejni sejem)

POSEBNE RAZSTAVE:

Pohištvo — Električni in hišnem gospodinjstvu — Novodobne plinske naprave — Kolektivne obrtne razstave — Radio razstava — Razstava avstrijske Radio-prometne d. d. »Ravage« — Dunajska moda v pleteninah — Salon za kožubovino — Narodna obrt — Stavbne in cestne gradnje — Hiša v gradnji — Naselja — Iznajdbe — Zimsko-sportna razstava — Realitetni posredovalci in oskrbniki — 250 let dunajske kavarne — Razstava življenjskih potrebščin — Deželno in gozdno gospodarstvo Ni treba vizuma. S sejmisko izkaznico in potnim listom prost prehod meje v Avstrijo. Madžarski vizum dobite pri prestopu meje, ko pokažete sejmisko izkaznico. — Znatni popusti na jugoslovenskih, madžarskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, na Jadranu in v zračnem prometu. — Vsa pojasnila in sejmiske legitimacije (š Din 50.—) daje:

WIENER MESSE A.-G., WIEN VII. in v Ljubljani: AVSTRIJSKI KONZULAT, Dunajska cesta št. 31, ZVEZA ZA TUJSKI PROMET V SLOVENIJI (PUTNIK), Dunajska cesta št. 1 in ZVEZA ZA TUJSKI PROMET V SLOVENIJI, podružnica, hotel Miklič, nasproti glavnega kolodvora

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozil, prevoznih triciklov, motorjev in silvalnih strojev. — Velika izbira. — Najnižje cene. — Cenit' franko.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozil, »UBLJANA, Karlovska cesta št. 4.